

Maailman Delirium-päivä 15.3.2017

TIETOISKU DELIRIUMISTA TERVEYDENHUOLLON AMMATTILAISILLE

Mikä delirium on?

Delirium (suomeksi "äkillinen sekavuustila") on nopeasti ilmaantuva aivotoiminnan häiriötila. Sen oireita ovat tarkkaavuuden heikkeneminen, uneliaisuus, agitaatio ja toisinaan aistiharhat ja/tai harhaluulot. Deliriumin ilmaantuminen tapahtuu tuntien tai päivien kuluessa.

Mikä aiheuttaa deliriumin?

Deliriumin yleisimmät aiheuttajat ovat akuuttisairauksia (missä tahansa elimistössä), vammat (esim. lonkkamurtuma), leikkaukset, psyykinen kuormittuminen (esim. vieras ympäristö) tai lääkehoitoihin liittyvät haittavaikutukset tai vieroitusoireet.

Kuka on vaarassa saada deliriumin?

Kuka tahansa voi saada delirium. Korkea ikä ja muistisairaudet lisäävät merkittävästi deliriumin ilmaantumisen riskiä.

Onko delirium sama kuin dementia?

Delirium ei ole sama kuin dementia. Delirium ilmaantuu nopeasti ja kestää yleensä vain muutaman päivän (n. 20 % tapauksista sen kesto on pitempi). Muistisairaudet kehittyvät hitaasti (kuukausien kuluessa) ja useimmat niistä ovat peruuttamattomia. Deliriumpotilaat ovat useammin uneliaita ja/tai psykoosioireista kärsiviä.

Jos delirium kerran voidaan hoitaa, niin miksi se on niin tärkeä?

Lyhytkin delirium-episoodi heikentää sairauden toipumisennustetta. Se lisää pitkäaikaisen laitoshoidon riskiä ja lisää mahdollisesti riskiä myös muistisairauksien kehittymiseen ja lisääntyneeseen kuolleisuuteen. Deliriumiin liittyy usein pelottavia harhoja, kuten kuvitelmia vaarassa tai vangittuna olemisesta. Myös sairastuneen perheenjäsenille delirium on raskas kokemus.

Kuinka yleinen delirium on?

Yksi neljästä sairaalapotilaasta saa deliriumin.

Miten delirium hoidetaan?

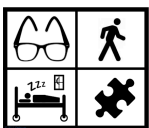
Tärkeintä on keskittyä sekä taustalla olevien sairauksien että deliriumin mahdollisesti laukaisseiden lääkkeiden etsintään ja arviointiin. Samalla aivojen normaalia metaboliaa, yleistä kuormittuneisuutta ja psykoosioireita helpottavat toimet ovat usein tarpeen.

Kuinka hyvin deliriumin tunnistamisessa ja hoidossa onnistutaan?

Delirium jää useimmiten kokonaan tunnistamatta ja sen takia myös hoitamatta. Valitettavasti kaikki terveydenhuollon ammattilaiset eivät tiedä deliriumista riittävästi.

Mitä minä voisin tehdä?

Opi tunnistamaan ja nimeämään se **deliriumiksi**. Hoida sen taustalla olevat tekijät hyvin. Optimoï elintoiminnot. Tunnista ja hoida kuormittuneisuus. Korjaa aistivajeet. Mobilisoi potilas liikkeelle. Mahdollista rauhallinen hoitoympäristö. Tue normaalia vuorokausirytmää. Kerro ja selitä diagnoosi sekä potilaille että heidän omaisilleen. Deliriumia on mahdollista myös **ennaltaehkäistä** optimoimalla elintoiminnot (kuten estämällä dehydraatio), orientoimalla, hoitamalla akuuttisairaudet nopeasti, korjaamalla aistivajeet ja tukemalla normaalia unirytmää.

iDelirium.org

@iDelirium_Aware